

Bouwbeschrijving art. k-801 Motorvrachtschip 17 meter

Door: M. Kastelijn 2023

Het origineel, ingezet tussen ca. 1900 en 1970

Deze kleine schepen voeren voornamelijk op de kleinere kanalen maar kwamen zo ook in de grotere havens terecht voor overslag. Het waren de lokale “bestelwagens” voor opkomst van het wegverkeer. Ze werden voor allerlei vracht gebruikt.

Versies tot ca. 1910 / 1920 werden veelal nog geleverd zonder stuurhut. Het stuurwiel lag meestal horizontaal en vrij ver naar achteren met een directe overbrenging onder het dek naar het roer. Soms stond er een plaatijzeren scherm om maar meestal niet. Later is vaak alsnog een gesloten hut aangebracht maar tot het einde voeren diverse schepen nog zonder hut.

Voor de schipper was er aan de voor- of achterzijde een (krappe) slaappleats benedendeks gemaakt. Soms was deze wat groter en boven het dek uitgebouwd (variant midden op tekeningen).

De ruimte direct na het ruim was de motorruimte. De beperkte diepgang van deze schepen maakte dat de indertijd relatief grote dieselmotor niet geheel benedendeks geplaatst kon worden.

Toen later de motoren kleiner werden werd soms een deel van de ruimte op het achterdek wat groter en deels als verblijfsruimte ingericht (variant rechts onder).

Niet alle schepen werden gebouwd met hijsmast. De lokale belading / overslag gebeurde dan nog met de hand. Eind jaren '30 werden ook steeds vaker hijsmiddelen vanaf de wal gebruikt waardoor laadgerei van de schepen steeds vaker werd afgenomen. Bij schepen voor losgestorte goederen was ook geen laadgerei (meer) aanwezig.

De meeste van deze kleine schepen raakte vanaf de jaren '60 in onbruik door gebrek aan woonruimte in vergelijking met de wat grotere varianten. Diverse schepen zijn daardoor echter in de loop der jaren nauwelijks gewijzigd en meerdere kregen uiteindelijk via particulieren nog een tweede leven als recreatie schip. Daarbij is meestal in het ruim wat extra woonruimte gemaakt waar voorheen geen plaats voor beschikbaar was. Het is dan vaak nodig het dek van het ruim daarbij te verhogen.

U heeft de keuze uit verschillende onderdelen waarmee u uw eigen variant kunt samenstellen:

- Twee varianten van de stuurhut. De schuinde versie kan ook omgekeerd worden geplaatst waarbij u de achterwand verwijderd.
 - Woonruimte voorzijde verhoogd opgebouwd of alleen een toegang tot het benedendek
 - Drie varianten motorbehuizing, de grootste tevens voorzien van een kleine verblijfsruimte achterin.
 - Hekwerk achterop / langs de zijkant in diverse varianten
 - Open of gesloten ruim en een langer ruim zonder hijsmast.
- Bij deze laatste dient u een stukje van de kopzijde van het laadruim van de romp te verwijderen.

Onderdelen lijst k-801

Bij deze kit worden de volgende onderdelen geleverd:

- Bouwbeschrijving met tekst en tekeningen
- 6x3cm Styreen plaatje 0,5mm dik voor scherm stuurhut
- 6x6cm Doorzichtig plastic voor beglazing
- 1x Messing etsplaat met hekjes enz. art. 811 + messing daken stuurhut
- 10cm Messing buis 2.5mm voor mast
- 10cm Messing buis 1,5mm voor laadboom + staander voor eventueel horizontaal stuurwiel
- 5cm Messing rond staf 0,8mm voor in laadbomen
- 15cm Messing rond staf 1mm voor o.a. mast, spreekbuis
- 20cm Messing draad 0,5mm voor oogjes enz.
- 20cm Dun rechte draad voor hijskabel waaraan de haak komt. Door gebruik van dun metaal draad i.p.v. touw gaat uw laadhaak niet slingeren (naar wens gebruiken)
- 100cm Draad voor tuigage
- 4cm Fijne zwarte ketting (voor o.a. anker)
- 3D geprinte onderdelen als verderop afgebeeld.

Los verkrijgbare aanvullingen:

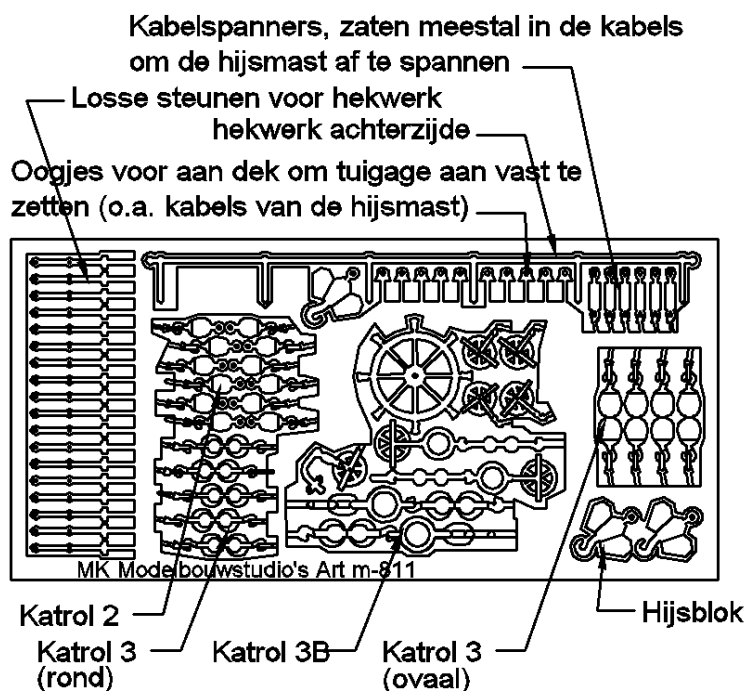
- Opschriftensets met verschillende scheepsnamen, zie de website voor de varianten
- Belijning in de vorm van dunne tape of als waterslide transfers, zie de website.

Zelf aan te schaffen:

- Primer (b.v. Alabastine spuitplamuur) (bij ons verkrijgbaar)
- Plamuur, b.v. 2 componenten polyester plamuur (Action / Alabastine) of tube modelbouw filler (b.v. Perfect Plastic Putty) (bij ons verkrijgbaar)
- Verf naar eigen voorkeur
- Kneedgom om onderdelen tijdelijk vast te zetten of delen tijdelijk af te dekken tijdens het schilderen (bij ons verkrijgbaar)
- Vernis in spuitbus, b.v. matte vernis Motip Carat (bij ons verkrijgbaar)
- Secondelijm van Ever Build (ook verkrijgbaar bij Toolstation) (bij ons verkrijgbaar)
- Contactlijm UHU met doseernaald

Rechts:

De messing etsplaat en verschillende onderdelen die hierop zitten.



Foto's origineel



Ook de Oenkerk had geen eigen laadgerei en alleen een eenvoudige opbouw over de dieselmotor, dit keer met liggend stuurwiel. Voorop is een kleine hut voor personeel gemaakt.



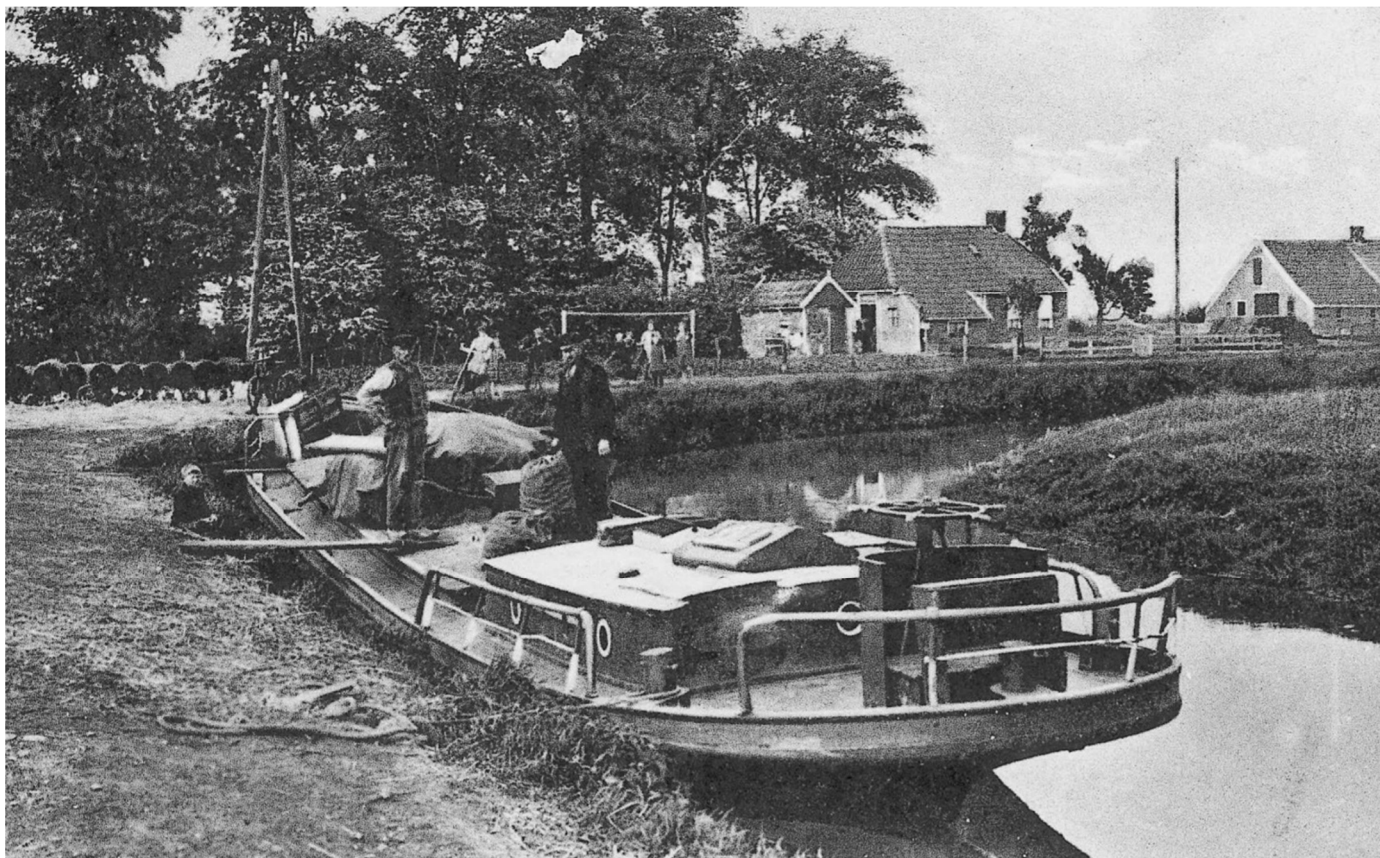
De "Twee gebroeders" met fraaie wit geschilderde romp en gehesen vlag was van een "comfortable" kleine hut voorzien.



De "Hendrika" uit 's Gravendeel is in Dordrecht in 1935 op foto gezet. De eenvoudige stuurhut is aan de achterzijde open en het schip is behoorlijk vol geladen met vracht. Let op de lichte kleur van de romp met donkere accenten.



De "Stad IJst" uit 1922 had een gelijksoortige bouw maar iets ander tuigage van het laadgerei.



Een typische lokale vrachtvaarder te Delfzeil rond 1930. Het stuurwiel staat achter een rond gebogen plaatijzeren scherm. Laadgerei is niet aanwezig. Beeldbank Groningen nr. NL-GnGRA_1986_11113

Zie ook een grotendeels gelijk schip te Loppersum in 1937 op de website van de beeldbank Groningen onder nr. NL-GnGRA_818_22347



Rond 1935 was het afgebeelde schip van Verloop te Alblasterdam voorzien van een eenvoudig plaatijzeren scherm zoals vele tot in de jaren '60 zouden behouden. Beeldbank Dordrecht inv. nr. 1241_5122



Voor onderhoud op de kade lift de Ilbine uit 1915, ook nu is deze nog in de vaart als “Sophia”. Het heeft een verticaal stuurwiel zonder scherm, enkel groot dek en geen eigen laadgerei.



Motorschip “Tijdgeest IV” te Utrecht rond 1925. Zie het Utrechts Archief nr. X125244



De haven van Leeuwarden in 1935 met verschillende schepen. Rechts het vrachtscheepje "Oudega", voorzien van een wat hogere leuning en dichte stuurhut. Ook nu ligt het dek helemaal vol met vracht. Recht achter het schip ligt een stoombeurtvaarder van de firma Stanfries en geheel links een wat groter motorschip van ca 25 meter. Beide zijn eveneens in model bij ons verkrijgbaar.

Meer afbeeldingen vind u online bij o.a. de beeldbank van Groningen:



Loppersum ca. 1937. Nr. NL-GnGRA_818_22347



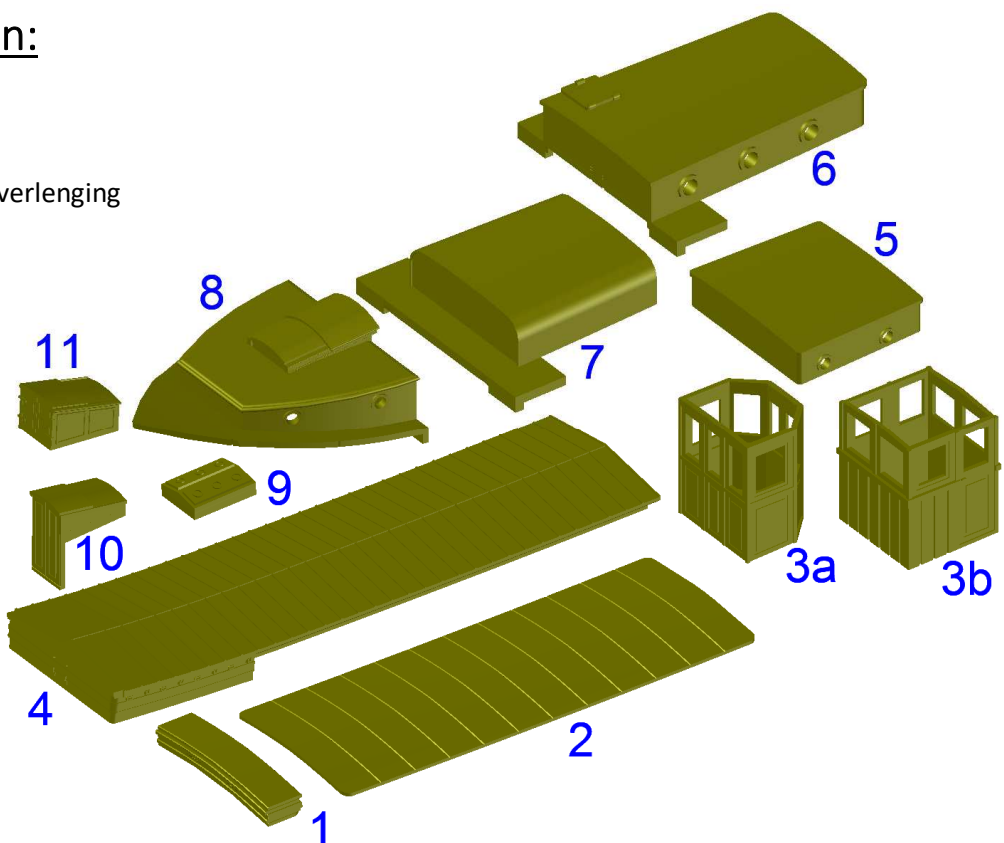
Model opgebouwd in de vrij sobere uitvoering als motorschip zonder laadgerei.



Model opgebouwd met laadgerei, woonruimte voorop en een machinekamer voor de stuurhut.

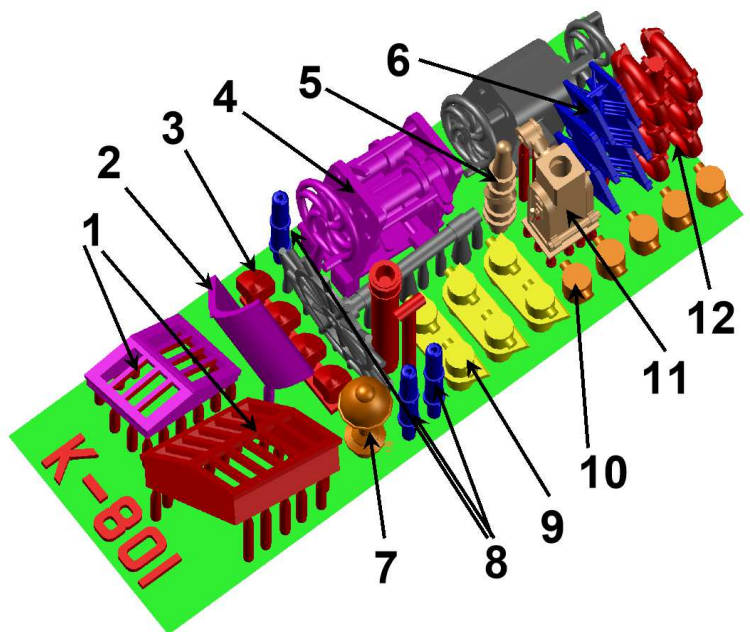
Kunststof onderdelen:

- 1 Kopzijde laadruim
- 2 Afdekking laadruim
- 3 Stuurhut, 2 versies
- 4 Afdekking laadruim met verlenging
- 5 Machinekamer
- 6 Woonruimte
- 7 Machinekamer
- 8 Woonruimte voorzijde
- 9 Lichtkap machinekamer
- 10 Dektoegang
- 11 Dektoegang tegen verhoogd achterdek



3D kunststof onderdelen:

- 1 Lichtkap voor woonruimte, 2 versies
- 2 Schuifdeur voor machinekamer
- 3 Scheepslampen voor zijkant
- 4 Lierwerk, 2 versies
- 5 Masttop
- 6 Dekluiken, 2x 3 versies
- 7 Bel, staand op voet (voor versie zonder hut)
- 8 Giektop 3 stuks
- 9 Bolders om schip vast te zetten
- 10 Bolder voor achterzijde
- 11 Mastvoet
- 12 Reddingsboeien



Bouw van het laadgerei:

Zie hierbij de kleurentekeningen en foto's!

Zaag de messing buis van 2,5mm op ca 73mm lengte af. Deze buis wordt de mast. Steek hier aan de onderzijde een stukje 1,5mm massief staf in, dit moet ca 17mm uit de buis steken. Hier overheen schuift u de kunststof mastvoet. Boor in de bodem een gaatje van 1,5mm waarin u de mast steekt.

Aan de bovenzijde van de 2,5mm buis komt de masttop. De afspanlijnen vanaf de top naar de zijborden maakt u door een lusje om de rand net boven de messing buis te maken en ieder einde van de draad naar het zijbord te brengen. In enkele gevallen kwamen dubbele lijnen per zijde (4 totaal) voor maar meestal waren het er twee bij deze schepen.

Voor de laadboom (giek) gebruikt u de messing buis van 1,5mm van ca 6,5cm lengte. Steek hierin de kunststof top. Aan het andere einde komt een stukje van het ronde 1mm messing in het buisje. Knip deze op ca 3mm af, dit pennetje komt dan in het gaatje van de mastvoet.

Horizontaal stuurwiel, soms achter een scherm geplaatst. Gebruik het geprinte wiel of maak deze met de messing delen. Deze dan op 1,5mm buis vaszetten. In de buis een draadje steken dat boven 1mm doorsteekt om het stuurwiel op te zetten. Buisje ca 13mm lang waarvan 4mm in een te boren gaatje in het dek steken.

Stuurhut open aan de achterzijde

Bij open ruim de losse afdeklanken gestapeld plaatsen.

Variant met langer ruim meestal zonder mast uitgevoerd.

